

ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ СЕКСУАЛЬНІЙ ЕКСПЛУАТАЦІЇ, ЕКСПЛУАТАЦІЇ ДІТЕЙ ТА НАРУЗІ ЗСЕН

1

Мета та Область Застосування

Ця процедура встановлює принципи, механізми та відповідальність щодо попередження сексуального насильства, експлуатації та домагання (ЗСЕН) у межах організації. Вона застосовується до всіх співробітників, підрядників, волонтерів та партнерських організацій.

Політика ЗСЕН є базовим документом, який визначає організаційні принципи, стандарти та вимоги щодо запобігання сексуальній експлуатації і наруги, і має обов'язкову чинність для всього персоналу Організації.

2

Терміни та визначення

Дитина – Відповідно до статті 1 Конвенції ООН про права дитини Дитиною є кожна людська істота до досягнення нею 18-річного віку, якщо за законом, застосованим до даної особи, вона не досягла повноліття раніше. Аналогічне визначення міститься і в Законі України «Про охорону дитинства», де Дитиною вважається особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно із законом, застосованим до неї, вона не набуває повноліття раніше.

Вразливий дорослий – це особи віком від 18 років і старші, які перебувають в зоні ризику через такі фактори, як стать, вік, психічне чи фізичне здоров'я, або внаслідок бідності, нерівності чи переміщення, або кризи.

Сексуальна експлуатація та наруга – отримання матеріальної чи іншої вигоди з використанням примусу іншої особи, в тому числі шляхом зловживання її вразливим становищем, до надання послуг сексуального характеру або до здійснення інших дій сексуального характеру, включно з її використання для заняття проституцією, участі у заходах сексуального характеру, виготовлення порнографічних матеріалів або предметів або звернення і утримання в сексуальному рабстві.

Сексуальна експлуатація – будь-яке зловживання чи спроба зловживання уразливим становищем, владою або довірою в сексуальних цілях, включаючи, зокрема, придбання грошової, соціальної або політичної вигоди від сексуальної експлуатації іншої особи. Предметом обміну сексуальної експлуатації можуть бути: – продукти харчування, багаточільова грошова допомога, майно, доступ до послуг, навчання, працевлаштування тощо; – відмова в доступі до допомоги з вимогою отримати сексуальні послуги в обмін на неї; – використання секс працівників тощо. При сексуальній експлуатації існує обмін на щось.

Сексуальна наруга – означає фізичну дію або загрозу фізичною дією проти статевої недоторканності або із застосуванням сили, або в нерівних умовах, або з примусом. При сексуальній нарузі обмін на щось відсутній. Сексуальна наруга включає в себе неприйнятні дотики та фізичний контакт (з проникненням чи без, із застосування сили чи без), неприємна розмова або дії сексуального характеру, які не містять контактів

Сексуальне домагання – будь-які небажані дії сексуального характеру виражені у словесній чи фізичній формі, з метою приниження чи образи особи. Такою поведінкою може оцінюватись інші дії сексуального характеру, що будуть сприйняті та оцінені аналогічно. Такі дії сексуального характеру можуть створювати бар'єри до виконання роботи, або слугувати умовою при працевлаштуванні, як наслідок створюватимуть агресивне та загрозливе середовище.

2

Принципи

- **Нульова толерантність** до сексуального насильства, експлуатації та домагання.
- **Захист постраждалих** та конфіденційність усіх випадків.
- **Зобов'язання повідомляти** про будь-які випадки підозрюваного порушення.
- **Незалежне та справедливе розслідування** всіх повідомлень.

Стандарти Політики ЗСЕН:

- весь персонал Організації зобов'язаний створювати та підтримувати середовище в організації та поза нею для попередження сексуальної експлуатації та наруги;
- будь-які дії сексуального характеру щодо дітей – осіб, які не досягли 18-річного віку, – заборонені. Помилкове уявлення про вік дитини не є виправданням;
- обмін сексуальних послуг на гроші, роботу, товари чи послуги (включно з наймом секс-працівників) заборонений;
- заборонено зловживати владою чи повноваженнями з метою вступу у сексуальні стосунки з бенефіціаром
- персонал Організації зобов'язаний повідомляти про будь-які підозри щодо сексуальної експлуатації та наруги. Коли у співробітника/-ці Організації виникають побоювання або підозри в тому, що будь-хто з його колег, робить сексуальну експлуатацію або сексуальну наругу, він/вона повинен доповісти про такі побоювання за встановлення каналів інформування;
- сексуальна експлуатація та наруга – це грубі порушення, що є підставою для звільнення.

3

Попереджувальні Заходи

- Проведення обов'язкового навчання ЗСЕН для всіх працівників.
- Включення положень ЗСЕН у всі контракти та угоди.
- Надання безпечних механізмів для повідомлення про інциденти.
- Регулярний моніторинг та оцінка ризиків щодо ЗСЕН.

При прийомі на роботу персонал знайомиться з Політикою ЗСЕН і підписує зобов'язання щодо протидії сексуальній експлуатації та порузі (Додаток 1 цієї політики).

Організація регулярно проводить інформаційно-просвітницьку роботу із запобігання і попередження сексуальній експлуатації та порузі з персоналом, залученими експертами, партнерами, поширення інформаційних матеріалів та тематичних тренінгів.

В якості тренінгів з протидії сексуальній експлуатації та поруги Організація може використовувати наявні сертифіковані програми, які пропонуються агенціями ООН та іншими визнаними міжнародними організаціями

4

Механізм Повідомлення

Повідомлення про інцидент або підозру щодо сексуальної експлуатації та поруги може подавати персонал Організації, бенефіціари, свідки інциденту або будь-які інші постраждалі від сексуальної експлуатації та поруги.

Будь-яка особа може повідомити про випадок сексуального насильства або експлуатації через такі канали:

- Конфіденційна гаряча лінія організації. [вказати]
- Електронна пошта спеціалізованого підрозділу з етики. [вказати]
- Особисте звернення до відповідального працівника з ЗСЕН.

Повідомлення може бути зроблено анонімно, і організація гарантує, що ніяких репресій проти заявників не буде.

Особисті дані осіб, які звертаються з повідомленням і залучаються до розслідування розглядаються як строго конфіденційні.

Для уникнення ситуації конфлікту інтересів, якщо повідомлення стосується уповноваженої особи, Організація призначає не менше двох уповноважених осіб, які приймають повідомлення.

5

Розгляд та Розслідування

- Після отримання повідомлення відповідальні особи організації проводять попередню оцінку.
- Якщо є достатні підстави, ініціюється незалежне розслідування.
- Постраждалі отримують психологічну та юридичну підтримку.
- У разі підтвердження порушень застосовуються відповідні дисциплінарні заходи (відсторонення, звільнення, передача матеріалів у правоохоронні органи).

Організація гарантує неупереджене розслідування у разі повідомлення про інцидент та притягнення до відповідальності відповідно внутрішніх правил Організації та чинного законодавства, у разі підтвердженого обвинувачення в сексуальній експлуатації та нарузі.

Створена комісія аналізує отриману під час розслідування інформацію та готує висновки щодо підтвердження або непідтвердження фактів сексуальної експлуатації та наруги. Розслідування може тривати строком до трьох місяців.

Відповідно до висновків розслідування керівництво організації приймає рішення з реагування на повідомлення.

Якщо повідомлення не є обгрунтованим та порушення Політики СЕН не підтверджується, ніякі заходи не вживаються.

Якщо висновки розслідування вказують на докази порушень Політики СЕН, або якщо сам суб'єкт розслідування визнає провину, співробітник звільняється.

Якщо підтверджені випадки стосуються імплементуючого партнера або контрактів, вони розриваються.

Якщо підтвердженні випадки стосуються донорів, благодійників, меценатів, волонтерів та інших осіб, співпраця з ними припиняється.

Якщо у повідомленні є ознаки кримінального діяння, то воно направляється у відповідні правоохоронні органи, незалежно від висновків внутрішнього розслідування, але за умови наявності інформованої згоди від дорослої постраждалої особи.

Якщо повідомлення стосується дитини, негайно протягом 1 доби повідомляється Служба у справах дітей та правоохоронні органи, незалежно від результатів внутрішнього розслідування.

6

Заборона експлуатації дитячої праці

Вимоги та очікувана поведінка для роботи з дітьми повинні відповідати **Конвенції ООН про права дитини**, національному законодавству та міжнародним стандартам. Основні принципи включають:

Дотримання прав дитини

Всі дії щодо дітей повинні відповідати їхнім правам, закріпленим у **Конвенції ООН про права дитини**, зокрема:

- Право на життя, здоров'я та розвиток (ст. 6, 24).
- Захист від економічної експлуатації та небезпечної праці (ст. 32).
- Право на освіту (ст. 28, 29).
- Захист від насильства, експлуатації та жорстокого поводження (ст. 19, 34–36).
- Забезпечення інтересів дитини як першочергового пріоритету (ст. 3).

Заборона дитячої праці

Будь-яка діяльність, що залучає дітей до економічної експлуатації або заважає їхньому навчанню, здоров'ю чи розвитку, є неприйнятною. Це включає:

- Дотримання **мінімального віку для праці**, встановленого національним законодавством (зазвичай не менше 15 років, у деяких країнах 14).
- Заборону небезпечної, важкої чи шкідливої праці для осіб до 18 років.
- Дозволену легку працю для підлітків (від 13–15 років) лише за умови, що вона не впливає на освіту чи здоров'я.

Безпечне середовище для дітей

Робота з дітьми повинна забезпечувати:

- Безпечні та здорові умови.
- Відсутність дискримінації та насильства.
- Психологічний комфорт та повагу до особистості дитини.

Дотримання національного законодавства

Всі заходи щодо дітей повинні відповідати **трудовому кодексу, законам про охорону дитинства** та іншим нормативним актам країни.

Відповідальність дорослих

Працівники, які взаємодіють з дітьми, повинні:

- Проходити відповідну підготовку.
- Дотримуватись етичних норм та професійних стандартів.
- Повідомляти компетентні органи про випадки порушення прав дітей.

Ці вимоги забезпечують захист дітей від експлуатації та створюють умови для їхнього благополуччя.

7

Відповідальність

- **Керівництво** забезпечує впровадження та контроль дотримання політики ЗСЕН.
- **Співробітники та партнери** зобов'язані дотримуватись стандартів ЗСЕН.
- **Організація** призначає уповноважену особу та затверджує це наказом, яка відповідає за запобігання сексуальній експлуатації та порузі
- **Спеціалізований підрозділ з ЗСЕН** веде розслідування та надає підтримку постраждалим.

7

Моніторинг та Оцінка

- Регулярний аналіз ефективності механізмів ЗСЕН.
- Проведення аудитів та звітність перед керівництвом.
- Коригування політики на основі виявлених недоліків та рекомендацій експертів.

8

Заключні Положення

Ця процедура переглядається щороку або у випадку значних змін у законодавстві чи внутрішніх процесах організації. Усі працівники повинні ознайомитися з її положеннями та дотримуватись встановлених стандартів.

Зобов'язання співробітників, найманих осіб та осіб, які беруть участь у реалізації проєктів ГО « _____ » щодо дотримання Політики щодо запобігання сексуальній експлуатації та порузі

Я, як працівник або особа, залучена до надання послуг у рамках реалізації проєктів ГО « _____ », зобов'язуюсь: – дотримуватися принципів Політики щодо запобігання сексуальній експлуатації та порузі (далі – Політика);

- дотримуватися належних стандартів поведінки, докладати свої зусилля для запобігання сексуальній експлуатації та порузі щодо бенефіціарів;
- брати активну участь у навчанні та заходах з підвищення обізнаності про СЕН, включно з наданням підтримки поширенню матеріалів про ЗСЕН;
- інформувати про звинувачення в ЗСЕН спеціальними каналами;
- за необхідності брати участь у розслідуваннях звинувачень у ЗСЕН; – виявляти та пом'якшувати/уникати програмних ризиків у сфері ЗСЕН (особливо це стосується персоналу, що бере участь у програмній діяльності).

Я уважно прочитав/прочитала Політику щодо запобігання сексуальній експлуатації та порузі ГО « _____ », та проговорив (-ла) її зміст з моїм керівником та/або колегами для того, щоб чітко все зрозуміти. Я повинен(на) дотримуватися основних цінностей, і я знаю, що організація очікує від мене дотримання Політики, описаної вище. Я також розумію, що дисциплінарні заходи буде вжито в разі недотримання цієї політики

(прізвище, ім'я та по батькові)

_____ 20__ р.

(підпис)